

SACRIPTE SICRE

BS 548 CURSUS COMPLETUS

M5

V.3

LATIN THEOLOGIA THEOLOGIA

SCIENTIA CLAVICULA

DISCERNITI DE HOC LIBEROGATOTORUM DISCERNITI

UNICE FOLIIS ALATIS

PROLATUS DILECTIONIBUS IN SEPARALIS

DUO DECIMOS TERTIOS DILECTIONIBUS BONORIS ALLE BOONES

PROLATUS ALIUS LITERA SUMMUS ET EQUITUS

1746
MARCHINI VITA

TOMUS TERTIUS

DE THEOLOGIA ET CATHOLICISMO ET PRACTICO

DISCUSSIONES ET DILECTIONS BONORUM ALLE BOONES

ET DILECTIONIBUS IN SEPARALIS

DILECTIONIBUS IN SEPARALIS IN SEPARALIS

1746

FONDO EMETERIO
VALVERDE Y TELLEZ

BIBLIOTECA DE LA CASA DE ALFOY

LIBRERIA ALFOY

1746
1746

50530

BIBLIOTECAS ALFOY

MONITUM

Nomina passim in diversis Scriptura interpretationes de authenticitate canonicitate necnon divinitate sacrorum Liborum delibavimus, de quibus in principio sequentis volumini haud paucia equidem tradundarunt. Nullibi verò circa hanc materiam absolutum firmumque adequo modo sermonem habuimus, cùm tamē de rebus maximi momenti ageretur, utpote quibus potissimum innatant omnes de Scripturā sacrā quæstiones. Maximā ergo animi nostri oblectatione, nec sine lectorum, ut speramus, planus utilitatem post longas et ianæ disputationes, presens F. Marchini opus Taurini reperiimus, nostrisque typis recidimus. Nec dubium quin si illud penè nos devenisset antequam prelo mandaretur quartum nostri *Cursus*

volumen, priora hujusce voluminis folia omissemus. Cūm verò in hoc tertio tomo tractande nobis materies occurrerent, de quibus ut plurimū sūtuere antiqui interpres, idōque ingens nobis ex rebus arduis labor incurreret, nempe ut recentioris scientie apicem attingeremus, hinc suscepti semel operis celeritate abrupti, quartum volumen, interverso ordine, ante tertium editimus. His accedit quidē in re tanti momenti haud certè sufficiunt que leviter tantum ac summatim in tono sequenti perstringuntur; nec praeterea futurum speramus ut lectores nostros pigeat si eamdem materiam diverso sub aspectu, diversique ab auctoribus tractatam in nostro *Cursu* fortè reperirent.

MARCHINI VITA

MARCHINI (Joannes Franciscus), Vercellis in Pedemontio natus est mense maio anni salutis 1713. Vel primā tabulâ sc̄e prodens optima pueri natura et acies ingenii, patre cui nihil erat antiquius religione, honestaque librorum disciplinā, non mediocrem attulit spem fore ut, ubi adolesceret, quas ad artes studia animum appulisset, in illis excelleret aliquando. Neque obtam spem fecit consequens actas, cū ab his artibus, quibus puerilis informari solet ad humanitatem, ad philosophic studium animum adjunxit adolescentis, in quo studi genere diligenter versus primas inter æquales ferè obtinuit, omnibus ejus disciplinas consultis et magistro prolatissimum; quo auctore adhuc ephesus de iis qua toto curriculo trudit̄ erant, tam acutæ, subtiliter, disertèque in publico primorum civium et doctorum conventu disputavit, ut et viri patrī, et sapientes admirati doctrinam et eloquentiam adolescenti ex animo laudarent parentis fortunas, cīque gratularerunt, qui filium haberet tam præstanti ingenio, tantaque prædium facultate disputandi; qui cū biennio post adscriptus esset in clerū, ut universo regno maximè salutare, ita in ejus commodum cecidit regis Victorii Amadei II auspicio excitatum, omnibusque præsidiis instructum Provinciarum collegium; in quo patrie suffragiis suspectus Joannes Franciscus, divinarum rerum rationem ingressus, magnā animi contentione in suis versatibus qua artes liberales, disciplinas et virtutem attingerent, mirum quā celeritate omnia et singula arrupit et condidit, quo suo tempore publicè depromerunt. Studioissimis accenselatur Marchini, ejus animum invictum à labore, et acre ingenium liberales artes, Grecorum lingua, sacrorum monumentorum interpretatione, et Orientalium populorum versus sermo ita exercerunt, ut in omnibus, et singulis excellens arte honestam missionem præses juberent domesticis theologicis, et hebraicis exercitationibus, in quibus dicta recolit atque illustrari conserverant. Ubi verò legitima dies eum vocavit ad privata publicaque studiorum pericula, tam vehementer se probavit et professoribus suis, et ceteris iudicibus, ut in theologorum Patrum collegium plenis suffragiis, anno 1756, sit cooptatus. Quamvis autem theologus noster infinito labore, perpetuisque vigilias eximia rerum divinarum, sacrorum monumentorum, Hebraicis, Chaldei, Syriacis, Arabici et Graci sermonis comparata scientiā prastaret, nunquam tamē efficeri animo, aut se validē amare, aut quidquam sibi arrogare; illi contra solemne de rebus suis demissi sentire ac nemini se preferre.

Inente anno 1758, cū regia Caroli Emmanuelis auspicio bonarum artium collegium institueretur, in eloquentiam classem adscriptus fuit doctor noster, et eodem anno philosophic prefectus renuntiatus est. Anno verò 1745, cū delectus esset S. Theologie professor, et regis scholis in patria prefectus, longis latiusque à theologici collegii doctore susceptus labor, et vigilie in rebus divinis patuerunt; cui muneri incumbendo totos decem et amplius annos perpetuo transiit in magnā versus nominis celebritate. Hinc factum, ut Vercellensis antistes, Joannes Petrus Solaris, adscitum in familiam, in mensan adhucitum, et domum susceptum diceret sibi theologum et à consilio doctorem Marchini. Tum verò idem familiariter usus tanto viro in dies magis egregianis artes, et sapientiam, et soleritiam probare, arcanis admittere, habero loco filii, nihil aggregi, nisi ejus consilio uteretur. Lustrata enim tota diocesi theologi suo negotium dedit ut synodi leges, que plus uno seculo siluerant, literis consignaret; quā ratione late olim ab integrerrimo Mediolanensi archiepiscopo D. Carolo Borromao ver synodos provinciales, et deinceps ab aliis Vercellensibus episopis per

synodos diocesanas, quo penè abierant in desuetudinem, revocarentur, et in pristinam vim restituerentur; que leges antistitis prudentissimi auspiciis in lucem prolatæ magnam eidem existimationem conciliârunt; atque ex eo tempore nihil Latinæ, nihil Italicæ prodiit antistitis nomine, quod ab ejus theologo non esset ornatæ, eleganter prudenterque conscriptum.

Anno denique 1555, sacrum Litterarum interpretatio, et Orientalium sermonum institutio in regio Taurinensi Atheneo ipsi demandata est; et hoc suo integrè et diligenter functus est officio delectus professor, id in primis spectans, ut serviret auditorum utilitatì, ad quos ut nihil adferret non perfectum ingenio, et elaborata industria, nullam perhorrescens laboris faciem, diu noctu veterum monumenta versare, cum hoc studii genere elegantiam conjungere, majestatemque Romanam haustam ex terendis Tullianis scriptis, philosophicis presertim et poetis, quos tult ait Augustus, aliquis optime note scriptoribus. Atque ut, quod concupierat, facilè assequeretur, jam inde plurima quæ olim scripsicerat humanis artibus et rebus philosophicis atque etiam divinis, neque sibi, neque soorum scriptorum amator, concernerat, ut in sacris unicè haeraret, habaret, Israelitarum mores, leges, jura, ceremonias perflustraret, totius Orientis plagas obiret, mores investigaret, et vim sermonis à finitimi gentibus usurparet. Quod quidem tam feliciter cessit, ut non apud audidores modò ejus fidei, integratil, sapientiae, sed etiam apud universam gentem magnam nominis existimationem sibi conciliaret. Erat enim vir ingenio simplici, sine furo, candido pectore, in colendis amicitiis diligentissimus, et ambitu abhorrens; ultra delitosus horummodè iteatur, nullus rei appetens prater sapientiam, et omnem rationem humanitatis, et usum temporis, no quid sibi periret. Ille illa singularis dicendi facultas, varietas, festivitas, ut audiendum animos et aures in gymnasio et in frequenti Patrum theologorum conventa oratione salibus respergens quædam suavitate perfundaret ac demulceret, quod non paucæ ejus monumenta testantur.

Ex vigiliis perpetuisque laboribus singulos ferè annos ei malè erat, extremisque vite anni identidem labrabat ex pedibus et manuum articulis. Ille anno 1775, mense Julio, vehementi estu pectoris noctu subito exarsit, qui morbus, die septimo postquam cubuit, virum è medio sustulit anno octavis 61.

AD LECTOREM.

Tractatus quem publici juris facimus, primas tenet inter partes Commentariorum in sacrum Scripturam, que in regia Taurinensi Atheneo lectissime rebus divinis vacacula: juvenuti secundum academice leges tradi: conseruerunt. Quando autem habebunt solidum quinquennium ita disparci, ut primo quidem biennii labor totus versetur in demonstranda tenuenda: sacrum litterarum in universum, tum singulorum librorum divinitate et canonicitate: reliqui deinde triennii cursus et vigilias sibi vindicent sacra chronologia, et aliquot locorum utriusque Testimenti, et librorum presertim, qui salebrarum plus, ac difficultatis habeant, explicatio, et interpretatio, re tota in quinque annorum spatium compusâ, atque conclusâ: hinc factum est, ut Cl. auctor non posset diffiliiores quosque locos, ut interpretum nos est, significare: sequi, in hisque pluribus immorari; sed amplissimis questionibus in quinquennales disputationes coactis oracipus Scripturarum controversia ad quedam capi revocanda censeret, ad quæ cùm reliqua referri commode possint, tum validè inde suppetere presidia ad graviores ejusque generis questiones dirimendas. Quā inita ratione et legibus, et auditorum utilitati, in quano potere perpetuoque inebuit, facilè consultum existimavit.

Quapropter hoc de divinitate Scripturarum opus sequitur interpretationes decem in diffilioreis ejusdem sacre Scriptura locos: quinque in vetus, reliquæ in novum Testamentum. Friora sunt: I. de Chronologia sacra; II. de Annis peregrinationis Patriarcharum in terrâ alienâ; III. de Conjugiis Hebreo-

rum; IV. de Ritibus, et Ceremoniis; V. de Paschate Judorum; posteriores: I. de Genealogia Christi; II. de Isaiae oraculo cap. 7: *Ecce Virgo concepit, et pariet, etc.*; III. de Joanne Baptista; IV. de Anna Prophetissa; V. de Tentatione Christi.

Aitque ut apertius constet quo consilio decisissimum vir habuerit electum corrum potissimum capitum, quo et latius patentes, et adjumenta afferrent ad alias questiones illustrandas, ac definitandas, per lectoris humanitatem licet hic unum, vel alterum exemplum proferro ex utroque Testamento depromptum. Sit ergo interpretatio tertia, que est de *Conjugiis Hebreo*.

Hujusmodi argumentum latissime patet, plures complectiuntur cùm veteris, tum novi Federis locos, quæ multum negoti facessere interpretationes solent. It autem emnes tantæ perspicueitate doctrinae, eruditissimæ copiâ explicantur, ut vix porrò aliquid amplius desiderandum supererit. Quidquid enim in sacris Codicibus continetur, quod ad matrimonii formam, leges, jura, conditiones, consuetudines, adjuncta ullo modo pertinere queat, id omne fusæ, dilucide, docte eruditè exscripti et enucleat. A prima matrimonii institutione in iugali Adami et Evee societate constituta exorsus, queritur quibuscum primavo nature iure matrimonium esse possit; unumque natura, et perpetuum. Tom explicantæ celebri controversiâ ab Abraham ex pecuniarum Dei indulgentia Agarem in conjugium suscepit, an ejusdem indulgentie jure licuerit non solum Abraham posterior, verum etiam reliquis gentibus Abraham non prognatis plures simul mulieres matri-

monio sibi jungere, multa disputat de Mosisque legis prescriptis ad matrimonium pertinentibus; quibuscum Hebrei jungi prohiberentur, aut huberentur: quousque uxorum numerum augere fas esset; quomodo carundem fidem experiri; quæ de causa duetas repudiare: an licitum dimisi, vivente adiuste priore marito, ad alias nuptias transire. Quibus expeditis de Hebreorum sponsalibus, ac de vulgaribus et communibus quibusdam usibus in Hebreorum conjugiis adhiberi solitis, agit ut viam sibi paret ad ea explicanda que in novo Testamento ad conjugalem Beatae Marie Virginis cum Josepho societatem pertinent. Denique postremo loco ostendit Christum (Matth. 19), matrimonium ad primam formam revocasse, jure omni polygania, et Mosaicu repudi abrogato. Unum adhuc explicandum restabat, nimirum an Paulus (epist. 1 ad Corinth., exp. 7, v. 15), potestatem faciem conjugi fideli ab altero discedendi, quicne hic discedit, vel cum altero sine contumelie Creatoris habilitate non consentit, an, inquit, Paulus docuerit in hac specie matrimonium dissolvi non solum quod thorum, verum etiam quod vinculum. Huic questioni, quam etate hæc nostrâ celebriorem fecit nota inter Borach. Levi, et Successiensem episopum concordatio ad Parisiensem senatum dedita, manus admovebat Cl. noster auctor cum ascerbo, gravissimoque morbo sublatus est.

Ex novo autem Testamento occurrit interpretatio secunda de Isaiae testimonio: *Ecce Virgo concepit, et pariet, etc.*, à Matthaeo (cap. 1, v. 23), laudato, Christianæ conceptionis ac partu accommodato. Facta autem opportunitate mutis docet quidam sibi et ratione veteris Testamenti locis usi sint scriptores novi Federis, quies eos ad quidquam confirmandum adducerunt. Maxime profectò utilitas interpretatio hæc est: de quæ tamen alium ferè apud interpretes silentium. Jam verò quod hic versat tam veteris quam novi Testamenti locos, cosque explicat, conciliat, vindicatæ a prestigis offuscisque Hebreorum, ac hereticorum dictieris! Quanta hæc omnigenæ eruditissimæ, ac presertim rabbinica copia, ut adversarii propriis armis oppugnat, domesticisque testimonio revicta! Nullus ferè locus est ab evangelicis scriptoribus ex veteri in novum Fedus traductus, quem ad Christum, vel Christi res pertinere non demonstrat ex ipsa Synagoge traditione, atque Hebreorum magistrorum decreto. Eadem est ratio scribendi in reliquo interpretationibus adhibita: ex quo intelligitur eruditissimum virum non tam peculiaria argumenta, cuiusmodi à quibusque interpretatione titulus preferuntur, pertractare, quam totam interpretari Scripturam ad singularia quedam capita ex academicis legibus revocatam.

Sed in antecessum generali, ut diximus, Scriptura explicande rationem tradidit in Prolegomenis, agens de ejusdem divinitate, et canonicitate in genere, et sigillatim. Praemissa ejus notiose de sacrorum librorum canone, multa disputat: tum eorum eam antiquitatem, veritatem, integratam, divinitatem omni argumentorum genere vindicandam suscipit;

His causis adducti manum operi admovimus, eamque pro viribus attulimus diligenter, quæ auctoris nominis, rerum delectui, scribindi castitati atque elegantia responderet.

(Deprompt. ex edit. Taurin. an. 1777.)